

Sygn. akt IV KK 211/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielewicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Cesarz

SSN Piotr Mirek

Protokolant Danuta Bratkrajc

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Grzegorza Krysmanna,
w sprawie **I. U.**

oskarżonej z art. 226 § 1 kk w zb. z art. 222 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 14 lutego 2018 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w M.

z dnia 22 grudnia 2014 r.,

**I. uchyla zaskarżony wyrok i I. U. uniewinnia od dokonania
czynu zarzucanego jej w akcie oskarżenia;**

II. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

I. U. została oskarżona o to, że w nocy 15 lutego 2014 r. w M. na terenie
rynku, podczas przeprowadzanej przez funkcjonariuszy Policji interwencji,

znieważyla funkcjonariusza Policji M. Z., poprzez wyzywanie go słowami wulgarnymi i powszechnie uznanymi za obraźliwe oraz naruszyła jego nietykalność cielesną w ten sposób, że dwukrotnie kopnęła go nogą w brzuch, podczas i w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych tj. czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa z art. 226 § 1 k.k. w zb. z art. 222 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. (k. 68 – 68v).

Sąd Rejonowy w M. wyrokiem z dnia 22 grudnia 2014 r., uznał I. U. za winną tego, że w nocy 15 lutego 2014 r. w M. poprzez podanie dyżurnemu Komendy Powiatowej Policji w M. fałszywej informacji, że podąża za nią nieznany mężczyzna, który ją zaczepia, spowodowała niepotrzebną czynność w postaci interwencji funkcjonariuszy Policji st. sierż. M. Z. i st. sierż. M. N., czym wyczerpała znamiona wykroczenia z art. 66 § 1 k.w. Na mocy art. 66 § 1 k.w. w zw. z art. 39 § 1 k.w., Sąd ten odstąpił od wymierzenia kary (k. 172).

Wyrok, wobec niezaskarżenia, uprawomocnił się z dniem 6 marca 2015 r. (k. 172 i k. 190).

Od tego wyroku kasację złożył Rzecznik Praw Obywatelskich. Zaskarżył wyrok w całości na korzyść I. U. i **zarzucając** rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, to jest art. 14 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.w. i art. 5 § 1 pkt 9 k.p.w., polegające na ukaraniu I. U. za popełnienie wykroczenia stypizowanego w art. 66 § 1 k.w., pomimo istnienia negatywnej przesłanki procesowej, w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 104 § 1 pkt 7 k.p.w., **wniósł** o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w M. z dnia 22 grudnia 2014 r., i uniewinnienie I. U. od popełnienia czynu z art. 226 § 1 k.k. w zb. z art. 222 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja zasługuje na uwzględnienie.

Trafnie wskazuje Rzecznik Praw Obywatelskich, że w procesie karnym, tak jak i w postępowaniu w sprawach o wykroczenia, fundamentalne znaczenie ma zasada skargowości. Zgodnie z art. 14 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.w., wszczęcie postępowania następuje na żądanie uprawnionego oskarżyciela lub innego uprawnionego podmiotu. W przypadku braku skargi uprawnionego oskarżyciela nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza (art. 5 § 1 pkt 9 k.p.w.). Żądanie

uprawnionego podmiotu (skarga) stanowi warunek wszczęcia, prowadzenia postępowania, a następnie rozstrzygnięcia przez sąd. Skarga w postaci wniosku o ukaranie (aktu oskarżenia), uruchamia postępowanie sądowe i jednocześnie wytycza granice podmiotowe oraz przedmiotowe sprawy. Od strony przedmiotowej orzekający w sprawie sąd, związany jest przez zdarzenie, które zostało ujęte w skardze. Istotna jest przy tym tożsamość czynu, wyznaczona ramami faktycznymi zdarzenia wskazanego w skardze.

W postępowaniu sądowym nie badamy dwóch czynów (określanych: jeden jako czyn zarzucany, a drugi, ustalony przez sąd, – zwany czynem przypisanym), lecz zajmujemy się zawsze jednym konkretnym czynem. Powszechnie przyjmuje się, że tzw. tożsamość czynu jest zachowana gdy orzeczenie nie wyszło poza granice tego samego zdarzenia faktycznego, które jest podstawą aktu oskarżenia i które miał na myśli oskarżyciel formułując zarzuty w akcie oskarżenia. Oczywistym jest, że w przypadku ustalenia, w wyniku postępowania sądowego, nieidentyczności czynu należy wydać, w zależności od sytuacji procesowej, orzeczenie uniewinniające lub umarzające postępowanie.

Z porównania: z jednej strony opisu czynu zarzucanego w akcie oskarżenia I. U., w postaci znieważenia funkcjonariusza Policji oraz naruszenia jego nietykalności cielesnej, zaś z drugiej opisu czynu przypisanego w formie wykroczenia, polegającego na dążeniu do wywołania niepotrzebnej czynności organu porządku publicznego, poprzez wprowadzenie w błąd za pomocą fałszywej informacji, jak też analizy uzasadnienia wyroku (k. 175 – 178), bezspornie wynika, że Sąd Rejonowy w M. poczynił ustalenia oparte na innym zdarzeniu faktycznym, niż zdarzenie faktyczne ujęte w akcie oskarżenia (oceniał *de facto* nowy czyn). Nie została tym samym zachowana tzw. tożsamość czynu. Czynny te dotyczą odrębnych zdarzeń historycznych, gdyż pomimo bliskości czasowej i przestrzennej zdarzeń nie można tu mówić o jakiegokolwiek tożsamości czynu w znaczeniu materialnoprawnym. Czyn zarzucany a czyn przypisany, to dwa zupełnie inne historycznie zdarzenia faktyczne odnoszące się do dwóch odrębnych zachowań I. U. W rozpoznawanej sprawie czyn przypisany tak bardzo różni się od czynu opisanego w akcie oskarżenia co do poszczególnych znamion, cech zachowania, czynności wykonawczej, przedmiotu zamachu i ochrony, a także sposobu działania,

że nie może być wątpliwości, iż Sąd Rejonowy rozstrzygnął o zupełnie innym, niż wynikającym ze skargi zdarzeniu faktycznym. Inne zatem zachowanie I. U. stanowiło przedmiot oskarżenia, inne natomiast zostało jej przypisane w zaskarżonym wyroku.

Należy zatem zgodzić się z Rzecznikiem Praw Obywatelskich, że odnośnie czynu stypizowanego w art. 66 § 1 k.w. brak było skargi uprawnionego oskarżyciela. W myśl art. 14 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.w. uniemożliwiało to orzekanie w sprawie czynu nieobjętego jej przedmiotem. Wskazany brak jest okolicznością wyłączającą postępowanie określoną w art. 5 § 1 pkt 9 k.p.w. Ukaranie mimo zaistnienia tej ujemnej przesłanki procesowej stanowi uchybienie, o którym mowa w art. 104 § 1 pkt 7 k.p.w. i należy do bezwzględnych przyczyn odwoławczych. Pomimo zaistnienia tego uchybienia skutkującego, co do zasady umorzeniem postępowania, Sąd Najwyższy podzielił wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich z kasacji odnośnie uchylenia wyroku i uniewinnienia, gdyż, cyt. <<rozstrzygnięcie to jest o tyle możliwe i uzasadnione, że dokonane przez Sąd orzekający w sprawie ustalenia faktyczne wykluczają sprawstwo I. U. za zarzucany jej w akcie oskarżenia czyn (za wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2014 r. sygn. akt II KK 234/14). Zacytować należy uzasadnienie zaskarżonego wyroku, w którym Sąd nie uchyła się od oceny materialnoprawnej w zakresie zarzucanego przestępstwa. Jak wskazuje: „W ocenie Sądu I. U. nie dopuściła się zarzucanego jej czynu z art. 226 § 1 k.k. i art. 222 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. Wiarygodne wyjaśnienia oskarżonej oraz zeznania świadków (...) nie pozwoliły na przypisanie oskarżonej popełnienia zarzucanego jej czynu. (...), udział I. U. w całym zdarzeniu nie wyczerpał znamion przestępstwa z art. 226 § 1 k.k. i art. 222 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. I. U. nie naruszyła nietykalności cielesnej funkcjonariusza Policji, ani nie znieważyla słowami wulgarnymi (...). Nie dążyła do kontaktu fizycznego czy konfrontacji (...). Ze strony oskarżonej do żadnego ataku na funkcjonariusza Policji nie doszło (...). Nawet bowiem postawa roszczeniowa, oburzenie oskarżonej nie są tożsame z realizacją znamion tego przestępstwa.”>> (cyt. ze strony 4 uzasadnienia kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich).

Kierując się przedstawionymi wyżej motywami Sąd Najwyższy, z mocy art. 537 § 2 k.p.k., rozstrzygnął jak w wyroku.

kc